MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tal-31 ta' Mejju, 2006

Citazzjoni Numru. 263/2004

A B
Vs
C B

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk:

Premess illi l-partijiet izzewwgu fil-21 ta' Lulju tas-sena (1996) elf disa' mija u sitta u disghin, gewwa l-Parrocca ta' San Pawl, Hal Safi, kif jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg hawn anness u mmarkat Dok. A, u

Premess illi minn dan iz-zwieg, il-kontendenti kellhom zewgt itfal, D li twieled fil-25 ta' Novembru 1997 u E li twieled fit-28 ta' April 2001.

Premess illi l-kunsens tal-kontendenti kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha impossibli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, ai termini tal-Artikolu 19(1)(d) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta, u

Premess illi oltre dan, l-kunsens tal-partijiet inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg, ai termini tal-Artikolu 19(1)(f) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

Jghid ghalhekk il-konvenut ghaliex dina l-Onorabbli Qorti, prevja kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna, m'ghandhiex taqta' u tiddeciedi billi:

1. Tiddikjara z-zwieg ta' bejn il-kontendenti ccelebrat fil-21 ta' Lulju tas-sena (1996) elf disa' mija u sitta u disghin null u bla effett, kollox kif intqal fuq u ghar-ragunijiet fuq premessi.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut li jibqa' ngunt ghas-subizzjoni.

Rat in-nota' ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut li biha eccepixxa illi z-zwieg huwa null u bla effett u dan b'fatturi attribwibbli ghaz-zewg partijiet, inkluza l-immaturita' psikologika meta u kif kompliet ir-relazzjoni bejniethom, u ghalhekk kien hemm vizzju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq iz-zewg nahat.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentati tal-partijiet u l-listi tax-xhieda;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attrici qeda titlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni gudizzjarja fis-sens li z-zwieg

celebrat minnha mal-konvenut fil-21 ta' Lulju 1996 huwa null fil-ligi peress li l-kunsens matrimonjali taz-zewg kontendenti kien vizzjat fit-termini tal-paragrafi [d] u [f] ta' l-Artikolu 19[1] tal-Kap. 255

Minn naha tieghu l-konvenut, filwaqt li jaqbel li z-zwieg huwa null in bazi ghal dak kontemplat fil-paragrafu [d], jeccepixxi li dan il-fattur huwa attribwibbli ghaz-zewg partijiet.

Illi mill-provi rrizulta li l-partijiet izzewwgu fil-21 ta' Lulju 1994 meta allura l-attrici kellha 20 sena u l-konvenut sentejn akbar minnha, u dana wara li kienu ilhom jiffrekwentaw lil xulxin circa sitt snin. Minn dan iz-zwieg twieldu zewgt it-tfal fil-25 ta' Novembru 1997 u fit-28 ta' April 2001, rispettivament. L-inkwiet serju bejn il-koppja inqala' wara hames snin mid-data taz-zwieg u jdher li sena wara sseparaw de facto.

Il-Qorti ezaminat l-affidavits prezentati mill-partijiet fejn jimputaw nuqqasijiet reciprokament, kif ukoll semghet liz-zewg partijiet jiddeponu, u hija tal-fehma li mill-provi ma jirrizulta provat l-ebda wiehed mill-capita nullitatis proposti mill-partijiet. F'dan l-istadju pero' hija opportuna l-osservazzjonijiet li f' dawn il-kazijiet il-mument krucjali huwa dak ta' l-ghoti tal-kunsens matrimonjali u l-ezistenza tal-*capita* jew *caput nullitatis* f' dan il-mument.

Diskrezzjoni ta Gudizzju

In tema legali jigi hija relevanti l-osservazzjoni maghmula fil-kawza "*App.C. Joseph Spiteri vs George Spiteri [*Vol.LXXXV.II.81]* illi: "Jinsab assodat fil-gurisprudenza li jkun hemm difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kemm-il darba jirrizulta li, fil-mument ta' l-ghoti tal-kunsens, parti jew ohra, tkun priva b' mod sostanzjali, ossia "gravi", minn dik il-fakolta' kritiko–estimattiva jew kritiko-valutattiva dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg; jew minn dik il-maturita' affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Ghalhekk difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju mhux semplicement nuqqas ta' hsieb, jew nuqqas ta' riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliet jew jiehu decizzjonijiet zbaljati [infatti decizjoni

jew ghazla zbaljata hi perfettamet kompatibbli ma' diskrezzjoni ta' gudizzju – *PA [21.11.1995] Emanuel Camilleri vs Carmen Camilleri]*

Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvizat fl-artikolu 19[1][d] irid ikun hemm l-inkapacita' psikika [mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku] jew kostituzzjonali li wiehed jagharaf u jirrifletti u li jiddecidi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali"

Konformament mal-premess sabiex l-azzjoni attrici tirnexxi fuq din il-kawzali, jehtieg li jigi provat sodifacentement li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens , il-partijiet jew wiehed minnhom, kien affett minn difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja matrimonjali u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali li din timporta. "In altri termini e' necessaria la discrezione non tanto per l' atto in se al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell'atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro." [*Bersini -citat fil-kawza PA Angela Spiteri Selvaggi vs Joseph Spiteri deciza 4.11.1994*] L-obbligazzjonijiet essenzjali fil-hajja matrimonjali huma bazati fuq il-kuncett ta' unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli diretta ghal komunjoni ta' hajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija ta' l-ulied. Din il-kapacita' li jassuma dawn l-obbligi ghandha tezisti fiz-zewg partijiet. [*PA Charles Atkins vs Matilde Atkins deciza 2.10.2003*].

Il-premess, applikat ghall-fatti tal-kaz in disamina, iwassal ghall-konkluzjoni li din il-kawzali ma tinsabx sostnuta mill-provi. Ma jirrizultax provat li qabel iz-zwieg u senjatament, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens l-attrici jew il-konvenut kienu inkapacitati minn difett serju ta' diskrezzjoni fit-termini tal-artikolu precitat. Mill-provi rrizulta li qabel ma zzewgu dawn kienu ilhom gharajjes circa sitt snin; u jirrizuzlta li l-inkwiet serju bejn il-kontendenti nqala' hames snin wara z-zwieg meta l-koppja fethet disco f' Marsaxlokk, inkwiet principalment dovut ghas-suspetti li kellha l-attrici li l-konvenut kien qed jonqos mill-obbligu tal-fedelta' fil-konfront taghha. Inoltre, rigward l-allegazzjoni maghmula mill-attrici dwar l-istat

immatur tal-konvenut li jerfa' l-piz tal-hajja matrimonjali, il-Qorti tosserva li mhux kull stat ta' immaturita' huwa sufficjenti sabiex jintegra din il-*caput nullitatis*. Ma hemmx bzonn li parti jkollha xi livell gholi ta' maturita' jew edukazzjoni, izda ta' l-anqas il-livell irid ikun tali li dik l-istess parti tkun kapaci taghmel valutazzjoni shiha, ponderata u libera dwar iz-zwieg u dwar id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taz-zwieg [*PA Melanie Borg Cardona vs Joseph Borg deciza 29.10.2003*] u taccetta li tesegwixxi dawn id-dmirijiet. Fil-kaz odjern, ma jirrizultax li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens tieghu l-konvenut jew l-attrici kienu mankanti f' dan ir-rigward. Ghaldaqstant din il-kawzali mhijex sostnuta mill-provi, kif ukoll ma gietx provata xi anomalija psikologika serja da parti ta' xi wiehed mill-partijiet li kienet taghmilha difficli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet matrimonjali essenzjali.

Simulazzjoni

Illi kif osservat din il-Qorti fil-kawza *PA Brigitte Veneziano Broccia vs Avk.Dr.Joseph Sammut noe deciza 9.12.2002*, is-simulazzjoni tiehu l-forma ta' dak li fid-duttrina civili hu deskritt bhala *colorem habens substantiam vero nullam* li b' konsegwenza jirrendi l-kuntratt bhala interament fittizju. Jkun hemm simulazzjoni f' kuntratt taz-zwieg meta fil-mument ta' l-ghoti tal-kunsens matrimonjali, parti jew it-tnejn, <u>esternament turi</u> li qed taghti l-kunsens matrimonjali, izda internament u b' <u>att pozittiv tal-volonta'</u> taghha tkun qed tichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg [simulazzjoni totali] jew tkun qed teskludi xi element jew proprjeta' essenzjali ghaz-zwieg [simulazzjoni parzjali] [*PA Muscat vs Borg Grech – 14.08.1995; Alfred Tonna vs Maria Tonna – 31.01.1996*]

In subjecta materja [qerq] l-principju jibqa' dak sancit fl-Art.981[2] tal-Kap.16, jigifieri li l-ghemil doluz ma jistax ikun prezunt, imma ghandu jhigi ppruvat.

Ghalhekk sabiex l-attrici tirnexxi f' din il-kawzali, jiehtieg li jigi provat sodisfacentement li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens, iz-zewg kontendenti, jew parti minnhom, internament kienet qed teskludi b' att posittiv tal-volonta' taghha jew iz-zwieg innifsu, jew xi wiehed mill-elementi

essenzjali taz-zwieg li huma il-*bonus fidei, il-bonus prolis u l-bonus vitae*, ossia l-unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli diretta ghal komunjoni ta’ hajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija ta’ l-ulied, u l-ben essere reciproku.

Jinghad mill-ewwel li mill-provi ma jirrizulta xejn li jindika li din il-kawzali treggi la fil-konfront ta’ tal-konvenut u lanqas fil-konfront ta’ l-attrici. Anzi l-provi juru li huma riedu li jinghaqad fiz-zwieg bil-konsapevolezza piena tad-dmirijiet u drittijiet li l-hajja matrimonjali tesigi. Certament il-proposta tal-konvenut maghmula lill-attrici ftit taz-zmien qabel iz-zwieg li dawna jaghmlu perijodu ta’ konvivenza prenuptjali u li ma gietx accettata mill-attrici, ma twassalx per se ghall-konfigurazzjoni ta dan il-caput nullitatis. Il-provi juru li meta l-attrici rrifjutat din il-proposta, il-konvenut accetta li jizzewwgu, u ma rrizultax li dana eskluda xi obbligu essenzjali ghal hajja mizzewwga. Di fatti l-inkwiet beda jinqala hames snin wara z-zwieg, wara li diga’ l-koppja kellha zewgt it-tfal. Ghaldaqstant l-anqas din it-tieni kawzali ma tinsab sostnuta mill-provi.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehma li t-talba attrici mhijiex gustifikata u ghandha tigi michuda.

In fine hija opportuna l-osservazzjoni li “Iz-zwieg huwa wiehed mill-kuntratti l-aktar essenzjali ghas-socjeta’ u bla dubju ta’ xejn huwa ta’ ordni pubbliku li l-Qorti trid tersaq lejh bl-akbar rispett, ukoll jekk hija sejra thares lejh mill-punto di vista civili biss.” Dan bl-iskop li ma jigix annullat zwieg fuq ix-xewqa tal-parti jew partijiet, izda kif hekk inhu xieraq fuq is-serjeta’ u l-bazi tar-rekwiziti legali. Ghalhekk jekk l-ghazla singolari jew kongunta tal-partijiet kienet zbaljata, dan m’ ghandux iwassal sal punt li z-zwieg jisthoqqlu li jkun annullat. Mod iehor dan il-kuntratt hekk serju, ghax maghmul skond il-ligi u li jikkostitwixxi l-ligi ta’ bejniethom [kif hekk jesprimi l-Art.992] jigi stultifikat u rez insinifikanti. Kapaci wkoll jservi ta’ pretest ghal kull min iz-zwieg tieghu ma jirnexxiex biex jannulla kuntratt li jisthoqlu invece jibqa’ fis-sehh. [*App.C Carmel B vs Pauline B – 28.07.1987*, citata b’ approvazzjoni *PA[PS] Christine Ellul*

vs Brian Ellul – 21.10.2002 u PA[PS] Chritine Ellul vs Brian Ellul – 21.10.2002].

Ghal dawn il-motivi tichad it-talba attrici, bl-ispejjez .

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------